

Liturgie voor een huisdienst, enkele tips¹:

- Welkom zuster, broeder, aan jou, u, jullie. Met het Avondmaal begint formeel het Paasfeest. Het is dan ook vreemd dat niet in de gemeente te kunnen vieren. Niettemin hopen we via deze ‘dienst op papier’ met liederen en een bijbellezing over de voetwassing betekenis aan deze extra bijzondere avond te geven waarin we elkaar proberen vast te houden. Tevens vindt u een liturgie voor de Goede Vrijdag en een gebed voor de Stille Zaterdag. Voor de Paasdienst ontvangt een aparte zending.
- Overweeg deze huisdienst op het gebruikelijke tijdstip als andere jaren te houden. Dat verbindt de eenheid: als we dezelfde teksten beleven wordt de afstand minder groot.
- Overweeg om van tevoren één (of twee) c.d.(‘s) met (religieuze) muziek te kiezen, één om mee te beginnen en één om aan het slot mee te eindigen.
- Zo kunt u ook een kaars met lucifers klaarzetten. Een kaars branden is voor de Goede Vrijdag extra belangrijk vanwege het doven.
- Wanneer u met zijn tweeën bent, kunt u de liturgische, en de liedteksten (als een gedicht) om en om voorlezen. De liederen mag u uiteraard ook zingen. Of alles in stilte overdenken.
- Overweeg bij wat voor onderdeel u zou willen staan, of blijven zitten.
- Indien in de Stille Week gebruik, is de collecte bestemd voor:
- Op de laatste bladzijde is pastoraal nieuws te vinden, en enkele mededelingen.

U goede diensten, vrede en alle goeds toewensend,
in verbondenheid
ds. Pieter Post.

**Witte Donderdag: begin van Pasen
De gemeente komt in gedachte samen**

- Muziek

¹ Deze orde van dienst is geïnspireerd door het doopsgezinde dienstboek *De gemeente komt samen* (1998).

- Ontsteken van een kaars
- Zingen of lezen lied 287:1-4 'Rond het licht dat leven doet' |tekst A. Troost/ mel. Mühlhausen 1662/Halle 1704

1 Rond het licht dat le - ven doet
groe - ten wij el - kaar met vre - de;
wie in voor - of te - gen - spoed
ze - gen zoekt, mag bin - nen - tre - den, -
bij de Heer zijn wij hier thuis,
kind aan huis.

Liedboek Online

Rond de tafel, in de kring,
staat ons land, de oogst voor ogen, -
neem en eet, drink en gedenk,
proef hoe zoet: Gods mededogen,
die ons schenkt in de woestijn
brood en wijn

- Een moment van stille inkeer om in gedachten bij de broeders en de zusters te zijn
- Bemoediging, in verbondenheid met allen:

Ik zie op naar de bergen:
vanwaar komt mijn hulp?

Onze hulp komt van de Heer,
die hemel en aarde gemaakt heeft.

De Heer zorgt ervoor dat jou niets overkomt
Hij beschermt je, hij slaapt niet.
Hij slaapt nooit, hij let goed op.
Hij beschermt zijn volk Israël altijd.

De Heer beschermt je.
Hij gaat met je mee,
bij hem ben je veilig.
Er overkomt je geen kwaad.
niet overdag en niet in de nacht.

De Heer zal je steeds beschermen,
het kwaad zal je niet raken.
De Heer beschermt je,
overal, waar je ook gaat,
je leven lang.
Psalm 121

- Laten we deze woorden in stilte in ons opnemen
- Zingen of lezen van lied 287:5

Rond het licht dat leven doet
groeten wij elkaar met vrede.
Paaslicht straal ons tegemoet,
zegen wie uw liefde delen, -
licht dat dit geheim behoedt:
God is goed.

- Beeldmeditatie: Neem een minuut of twee de tijd om deze afbeelding uit de Rembrandtbijbel in stilte op je in te laten werken. Wat zie je en wat valt je op? Lees hierna het verhaal uit de Bijbel

- Bijbellezing uit het evangelie naar Johannes 13:1-20 (*Bijbel in Gewone Taal 2014*)

Het was vlak voor het Joodse Paasfeest. Jezus wist dat nu voor hem het beslissende moment gekomen was: hij zou vanuit de wereld teruggaan naar zijn Vader. Jezus hield veel van de mensen die in deze wereld bij hem hoorden. En hij bleef van hen houden, tot het allerlaatste moment.

's Avonds waren Jezus en de leerlingen met elkaar aan het eten. Toen al was Judas, de zoon van Simon Iskariot, van plan om Jezus aan zijn vijanden uit te leveren. Daar had de duivel voor gezorgd.

Jezus wist dat hij van zijn Vader alle macht gekregen had. Hij wist dat hij bij God vandaan gekomen was, en dat hij weer naar God zou teruggaan.

Tijdens het eten stond Jezus op. Hij trok zijn kleren uit en deed een doek om zijn middel, alsof hij een slaaf was. Hij deed water in een bak, en begon de voeten van zijn leerlingen te wassen. Hij droogde hun voeten af met de doek die hij omgedaan had.

Toen Jezus bij Simon Petrus kwam, riep die: 'Heer, u gaat toch niet mijn voeten wassen?' Jezus zei tegen hem: 'Nu begrijp je niet wat ik doe, maar later zul je het begrijpen'. Petrus zei: 'U mag mijn voeten beslist niet wassen! Nooit!' Jezus zei: 'Als ik jouw voeten niet mag wassen, kun je niet bij mij horen'.

Toen zei Petrus: 'Heer, was dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!' Jezus zei: 'Iemand die zich al gewassen heeft, is rein. Hij hoeft niet opnieuw gewassen te worden, behalve zijn voeten. Ook jullie zijn rein. Maar niet allemaal'. Want

Jezus wist dat Judas hem wilde uitleveren. Daarom zei hij: ‘Jullie zijn rein, maar niet allemaal’.

Toen Jezus de voeten van alle leerlingen gewassen had, deed hij zijn kleren weer aan. Hij ging bij de leerlingen zitten en zei: ‘Begrijpen jullie wat ik gedaan heb? Jullie noemen mij ‘meester’ en ‘Heer’. En dat is goed, want dat ben ik. Ik ben jullie Heer en jullie meester, en toch heb ik jullie voeten gewassen. Daarom moeten jullie ook elkaars voeten wassen. Ik heb jullie het goede voorbeeld gegeven. Wat ik voor jullie gedaan heb, dat moeten jullie ook voor elkaar doen.

Luister heel goed naar mijn woorden: Een slaaf is niet belangrijker dan zijn meester. En iemand die gestuurd wordt, is niet belangrijker dan degene die hem stuurt. Als je dat begrijpt, en je daaraan houdt, zul je het echte geluk leren kennen.

Maar dat geldt niet voor jullie allemaal. Ik heb jullie allemaal zelf uitgekozen om mijn leerlingen te zijn. En ik ken jullie goed. Maar één van jullie is tegen mij. Zo moest het gaan, want in de heilige boeken staat: *Iemand met wie ik alles deelde, is tegen mij*. Ik zeg het jullie nu, voordat het gebeurt. Want als het dan gebeurt, zullen jullie begrijpen wie ik echt ben. Dan zullen jullie in mij geloven.

Luister heel goed naar mijn woorden: Jullie worden door mij gestuurd. Dus als iemand jullie hartelijk ontvangt, dan ontvangt hij mij. En jij ontvangt niet alleen mij, maar ook God, die mij gestuurd heeft’.

- Preek

Vandaag begint het christelijke Paasfeest. Bij joden wordt het Paasfeest thuis gevierd. De tafel is mooi gedekt met matses op een schaal, en verschillende soorten gerechtjes, waaronder een bitter kruid (mierikswortel of radijs). En flessen wijn om God mee te loven. Het is een sobere, rituele maaltijd in huiselijke kring met gasten. Elk van deze gerechten verwijzen naar de uittocht uit Egypte: matses als plat ongedesemd brood, want de Israëlieten moesten haastig vertrekken, en het bittere kruid om de tranen van de slavernij te herdenken. En een kind vraagt ‘waarom, is deze avond anders dan alle andere avonden?’ Als antwoord daarop krijgt het dan het hele verhaal over hoe het joodse volk in Egypte terecht kwam, daar onder geleden heeft en hoe het door God daaruit werd bevrijd. Pasen wil zeggen: ‘Het-gaat-voorbij’.

Deze Witte Donderdag is ook anders dan alle andere witte donderdagavonden. Al zijn we net als de joodse paasviering thuis, dit is een uitzondering. Wij vieren geen avondmaal dat Jezus voor zijn leerlingen instelde als een gedachtenis aan zijn leven. Dat heeft vele kerken in verlegenheid gebracht. Want ook vanuit onze doopsgezinde wereld, klonk de vraag: ‘wat doen jullie?’ Een vraag eigenlijk met eenzelfde strekking als van dat kind. Het is allemaal anders. En wat betekent dit?

Het ontbreken van een soort van noodprotocol voor onvermoede toestanden, zegt misschien wel iets over hoe gewoon wij het vinden dat alles maar is, zoals het altijd was. Terwijl de wispelturigheid van het leven ons oplegt dat niets zo ongewoon is als het leven zelf. Maar wij worden ongeduldig, of zetten ons vast in de uitzichtloosheid, van ‘wanneer-gaat-het-nou-eens-voorbij, laat het in godsnaam weer gewoon worden’, omdat we behoefte hebben aan orde in plaats van aan chaos.

Ja, behoefte aan de orde die we gewend waren. Maar zoals nu al blijkt, voorspellen *trendwatchers* dat er een tijd voor en na de corona zal zijn. Niets zal hetzelfde meer zijn, net zoals je dat ziet bij allerlei rampen die ons treffen. De Volkenbond werd na de Eerste Wereldoorlog opgericht om nooit weer oorlog te voeren. De aanslagen van 11 september hebben meer dan anders gevoelens van angst en onveiligheid in de hand gewerkt, maar ook gezorgd voor het leggen van intensievere contacten met moslims. En strenge gereformeerden zijn ineens online. Door overmachtssituaties worden we vindingrijker, en leren we iets gewoons, maar dat niet went.

Daarmee hebben we de voetwassing eigenlijk al een beetje uitgelegd. Ook al moeten we daar meteen bij vermelden dat hier geen sprake is van een regelrechte ramp, maar wel van een ongewone situatie waar Jezus de trend zet naar een nieuwe vorm van menselijke verhoudingen die alles op zijn kop zet. Want daar waar hij verschijnt, worden we onzeker over onze eigen situaties en omstandigheden, waarvan we altijd dachten dat we het zo goed op een rijtje hadden.

Die situatie vertegenwoordigt Petrus, altijd de eerste en de beste onder de leerlingen, altijd alles onder de controle. Maar zodra Jezus voor hem door de knieën gaat, raakt hij onzeker en laat hij zijn voeten aarzelend door hem wassen. Op de ets van Rembrandt kijkt hij gespannen in de richting van zijn voeten wat daar mee gebeurt. Of beter gezegd: we zien wat er met hém gebeurt. Want hij zit op het puntje van zijn stoel, en hij heeft zijn handen vastgeklemd om de leuning. Zijn voeten worden niet alleen 'rein' in de zin van schoon, maar zijn hele ziel en zaligheid verraadt dat hij van zijn stuk raakt door het ongewone wat er gebeurt.

Jezus gaat als 'heer' en 'meester' voor hem door de knieën, om aan te tonen dat wie groot is, in het koninkrijk klein heet, en wie klein is, in het koninkrijk groot heet. Om die omgekeerde verhouding nog wat sterker uit de verf te laten komen, tekent Rembrandt er nog een paar staande leerlingen bij. Je ziet het koninkrijk Gods hier afgebeeld als een tegenover van hoe wij ons in onze wereld tot elkaar verhouden. Wij vinden het gewoon dat wie zit, rust en waardigheid uitstraalt, zoals een heerser. Dat wie door de knieën gaat, de mindere is, zoals een slaaf. En wie staat, eerbied uitdrukt, zoals een onderdaan. Dat is onze dagelijkse orde. De een heerst over de ander, de zwakkere moet buigen. Zo zitten we in elkaar. En zo begrijpt Petrus de wereld.

Maar de rollen van wat gewoon is, worden hier omgedraaid, want het koninkrijk keert alles om. De 'heer' en 'meester' die eigenlijk een zetel verdient, zit op zijn hurken voor Petrus die zich stukken lager dan hem acht. Petrus is nog van de uitdrukking: 'dat dóe je toch niet?' als je iets ongewoons ziet, terwijl Jezus de stem vertolkt van een plichtmatig, 'dat dóe je, of je nou wilt of niet!', waarmee hij ingaat tegen heersende normen.

Eén van die normen die we vaak genoeg tot een groot levensideaal verheffen is, dat we moeten delen. Maar dat houdt vaak in dat jijzelf nét nog wat meer overhoudt dan de ander. Het zit in ons gebakken dat we elkaars kinderen evenveel gunnen, maar de mijne nét wat meer. Maar in de voetwassing zien we dat Jezus voor het maximale gaat, waarbij de ander nét wat meer krijgt dan hij verwacht.

Voor het maximale gaan, daarin was hij de trendsetter. Die brood voor ons heeft gebroken als een gedachtenis aan hem die ook brak met de vele 'gewoontes' waar wij ons van hoog tot laag aan vastklampen, mensen van alles-moet-toch-zijn-zoals-het-was, en van het-hoort-zoals-het-hoort. Maar zonder besef van meer doen dan het gewone, komt er van de gerechtigheid bitter weinig terecht, waartoe hij in de Bergrede oproept. En gerechtigheid doen is in de ware zin des woords, je actief en royaal inzetten voor de zwakkeren. Niet betaald

zetten, maar zomaar kwijt schelden; niet terugdoen wat een ander je deed, maar doen wat een ander niet aan je deed; niet op excuus wachten, maar zelf de eerste stap doen. Meer doen dan waar de ander recht op heeft. De meeste zijn in het de minste zijn. Dat is de strekking van de voetwassing, de essentie van ons gemeente-zijn.

Vanavond is het allemaal anders. Wij stellen het brood en de wijn uit tot betere tijden, beschouwen het maar als een vorm van vasten. Om eens te meer tot ons door te laten dringen dat we dat nodig hebben om ons door die op hurkende zittende, en over ons ontfermende christus, te laten voeden als richtingwijzer op ons pad, en deel van hem uit te maken.

- Stilte/muziek
- Gebedsintenties door Pieter Post en het Onze Vader

Laten wij bidden

Om shalom voor de joodse gemeenschap en hun viering van Pesach
om vrede en alle goeds voor christenen en hun gemeenschappen
op deze avond zonder avondmaal
om salaam voor de islamitische gemeenschappen zonder ramadan

Om zegen over onze wereld
dat wij beter worden
in het doen van gerechtigheid
in het najagen van de vrede
en in naaste zijn voor de ander

Voor zieken om herstel
voor stervenden om bijstand
voor pasgeborenen dat zij groot mogen worden
in het rijk van de geringe

Laat u vinden in onze stilte

...

Onze Vader die in de hemelen zijt
uw naam worde geheiligd,
uw koninkrijk kome
uw wil geschiede
gelijk in de hemel alzo ook op de aarde
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
gelijk ook vergeven onze schuldenaren.
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid - Amen

- Zingen, of lezen lied 569 Toen Jezus wist: nu is gekomen |tekst J. Zijlstra/mel. J^a. Wagenaar

1 Toen Je-zus wist: nu is ge - ko-men
 het uur om door de nacht te gaan,
 heeft Hij een lin - nen doek ge - no-men
 en wa - ter in een schaal ge - daan.

Liedboek Online

Hij gaf ons zwijgende een teken
 en kwam ons voet voor voet nabij,
 Hij deed het water van zich spreken,
 het stort zich uit en reinigt mij.

Zo is de Heer een knecht geworden
 en tot de bodem toe gegaan
 om ons met ootmoed te omgorden,
 Hij doet ons zijn geringheid aan.

Heer van mijn hart, U bent gekomen
 de nacht door naar uw grote dag,
 ik heb in eenvoud aangenomen
 dat ik U daarin volgen mag.

- Eventueel doven van de kaars met de woorden

Jezus laat ons weten dat hij het licht der wereld is,
 maar hij geeft ook ons de opdracht dat te zijn.
 Laten we ons licht dan laten schijnen
 voor iedereen om ons heen en
 God daarbij om zijn zegen vragen:

- Gebed om zegen *St. Patrick* (eventueel staande)

Ene God, ga ons voor, om ons de juiste weg te wijzen
 wees achter ons, om ons te beschermen tegen gevaar

onder ons, zodat we nooit ten onder kunnen gaan
in ons, om ons te troosten als we verdriet hebben
naast ons, als een beschermende muur, wanneer anderen over
ons vallen
boven ons zijn om ons te zegenen.
Zo zegene ons God, vandaag, morgen en al de dagen van ons
leven, in eeuwigheid – Amen

- Collecte
- Muziek

Pastoraal

Mededelingen

- Deze huisdienst voor de Witte Donderdag en de Goede Vrijdag is door ds. Pieter Post verzorgd, doopsgezinde gemeente Heerenveen en Tjalleberd
- Op Paaszondag gaat ds. Geert Brüsewitz uit de gemeente Groningen voor
- Alle diensten en bijeenkomsten zijn opgeschort voor onbepaalde tijd. Onze gemeente volgt de landelijke richtlijnen aangaande de volksgezondheid.
- De voorgangers van het Groot Gemeentelijk Overleg (GGO) maken per toerbeurt huisdiensten die toegezonden worden naar alle secretariaten van gemeenten in Friesland en Groningen. Zij zorgen voor verdere verspreiding. Gemeenten kunnen hiervan gebruik maken op een zondag waarop gewoonlijk een gastvoorganger zou zijn voorgegaan. Zo proberen wij met elkaar voor continuïteit te zorgen.
- Er zijn ook leden en vrienden die geen email hebben. Gelieve deze huisdienst bij hen te bezorgen, of af te spreken dat het wordt opgehaald.
- Uitvaarten mogen in beperkte kring worden gehouden. Wij zullen iedereen op de hoogte brengen wanneer er een sterfgeval is. U wordt dan uitgenodigd om thuis op het tijdstip van de uitvaart een kaars aan te steken en daarbij de naam van de overledene uit te spreken; stil te worden; lied 961 te lezen of te zingen (zie hieronder), en het Onze Vader te bidden.

Niemand leeft voor zichzelf

niemand sterft voor zichzelf.
Wij leven en sterven voor God onze Heer,
aan Hem behoren wij toe.

- Vergeet elkaar niet: bel en mail elkaar, stuur een kaartje, en bid om genezing en gezondheid voor broeders en zusters, en voor vele anderen om ons heen en veraf, voor werkers in de zorg, de vele vrijwilligers, en voor de overheid. Bied waar het kan je diensten aan voor hen die extra aandacht nodig hebben, bijvoorbeeld boodschappen halen.

Goede Vrijdag
10 april 2020

Toelichting

Passend op de Goede Vrijdag is het Beklag Gods, of ook wel De Verwijten. Eenmaal in het jaar spreekt God zich via de liturgie uit over ons en onze wereld. De zich herhalende beginwoorden zijn ontleend aan het boek Micha 6:3-5, beginnend met: ‘Gemeente van mij, wat heb ik je gedaan en waarmee heb ik je vermoeid? Antwoord mij!’ Het accent ligt op de lijdende God: ‘Waar zijn jullie, en welke rol spelen jullie bij al het lijden en onrecht?’

De gemeente komt in gedachte samen

- Ontsteek een kaars en laat het stil worden
- Het Passieverhaal volgens de evangelist Marcus 15:1-39 (*Naardense vert 2014, herziene*)

1 Meteen in de ochtendvroegte hebben de heiligdomsoversten met de oudsten en de schriftgeleerden, ook heel het sanhedrin, een raadsbesluit gereed; ze binden Jezus, brengen hem weg en geven hem over aan Pilatus.

2 Pilatus ondervraagt hem: u, bent u de koning van de Judeeërs?
Maar hij zegt tot hem ten antwoord: ú zegt het!

3 De heiligdomsoversten hebben hem toen van vele dingen beschuldigd.

4 Maar wéér heeft Pilatus hem ondervraagd.
Hij zegt: u antwoordt niets?- zie van hoeveel ze u beschuldigen!

5 Maar Jezus antwoordt hem met niets meer, tot verwondering van Pilatus.

6 Maar bij een feest heeft die hun altijd één gevangene vrijgelaten, en wel wie zij vroegen.

7 Maar de zo genoemde Barabbas heeft vastgezeten, bij de opstandelingen die tijdens de opstand een moord hadden begaan.

8 De schare klimt op en begint van hem te vragen wat hij altijd voor hen heeft gedaan.

9 Maar Pilatus antwoordt hun en zegt: wilt ge dat ik u de koning der Judeeërs loslaat?

10 Want hij heeft onderkend dat de heiligdomsoversten hem uit afgunst hebben overgegeven.

11 Maar de heiligdomsoversten stoken de schare op dat hij hun liever Barabbas moet loslaten.

12 Maar weer antwoordt Pilatusen hij heeft tot hen gezegd: wat moet ik dan doen met hem die gij de koning der Judeeërs noemt?

13 Zij schreeuwen wéér: kruisig hem!

14 Maar Pilatus heeft tot hen gezegd: maar welk kwaad heeft hij gedaan? Zij schreeuwen overluid: kruisig hem!

15 Pilatus is van zins om voor de schare te doen wat geschikt is en laat aan hen Barabbas los; Jezus laat hij geselen en geeft hij over om gekruisigd te worden.

16 Maar de soldaten voeren hem af naar binnen de hof, dat is een 'pretorium',- en roepen de hele afdeling samen.

17 Ze hullen hem in purper, vlechten een doornenkroon en zetten hem die op.

18 Dan beginnen ze hem te verwelkomen: wees gegroet, koning der Judeeërs!

19 Ze hebben hem met een riet op het hoofd geslagen en hebben hem bespuwd; op de knieën vallend hebben ze hem gehuldigd.

20 Wanneer ze hem bespot hebben trekken ze hem het purper uit en trekken ze hem zijn eigen kleren aan. Ze voeren hem naar buiten om hem te kruisigen.

21 Een voorbijganger, een zekere Simon van Cyrene, die van een akker komt, de vader van Alexander en Rufus, dwingen ze om zijn kruis te tillen.

22 Ze brengen hem op de plaats 'Golgota'; vertaald is dat 'schedelplaats'.

23 Ze hebben hem wijn met mirre gemengd gegeven, maar hij neemt er niet van.

24 Dan kruisigen ze hem, en 'verdelen zijn kleren, werpen daarover een lot' (Ps. 22,19), wie wát mag wegdragen.

25 Het is 'derde uur' geweest als ze hem kruisigen.

26 (In) het opschrift met zijn strafgrond is opgeschreven geweest: 'de koning der Judeeërs'.

27 Samen met hem kruisigen ze twee rovers, één rechts en één links van hem.

28 Zo wordt het Schriftwoord vervuld dat zegt:
hij wordt bij wettelozen gerekend
(Jes. 53,12).

29 Die aan hem voorbijtrekken hebben hem belasterd; 'ze schudden hun hoofden' (Ps. 22,8) en zeiden:

ach toch, jij die de tempel oplost en in drie dagen opbouwt, 30 red jezelf en daal af van het kruis!

31 Net zo ook de heiligdomsoversten; zij spotten tegen elkaar, met de schriftgeleerden, en hebben gezegd:
anderen heeft hij gered, zichzelf redden vermag hij niet!-

32 de Gezalfde, de koning van Israël,- laat hij nu afdalen van het kruis, opdat wij zien en geloven!
Ook die samen met hem gekruisigd zijn hebben hem beschimpt.

33 Als het zesde uur aanbreekt, geschiedt er duisternis over heel het land tot aan het negende uur.

34 In het negende uur schreeuwt Jezus met grote stem:

Eloï, Eloï, lama sabachthani?

Vertaald is dat: mijn God, mijn God, waartoe hebt ge mij verlaten? (Ps. 22,2)

35 Sommigen van wie daar stonden hebben, toen ze dat hoorden, gezegd:

zie, 'Elia' is zijn stemgeluid!

36 Maar zomaar iemand die toesnelde vulde een spons met azijn,
stak die op een riet en heeft hem te drinken gegeven, zeggend:

laát hem, we zien wel of Elia komt om hem er vanaf te halen!

37 Maar dan laat Jezus een groot stemgeluid gaan en blaast de geestesadem uit.

[hier blaast u de kaars uit waarop stilte volgt]

38 Het voorhangsel van de tempel scheurt in tweeën, van boven tot beneden.

39 En als de honderdman die tegenover (hem) bij hem staat ziet dat hij zó de geestesadem uitblaast, zegt hij:
waarlijk, deze mens is een zoon van God geweest!

- *Stilte*
- *Het beklag Gods (naar Micha 6,3-5, naar Niek Schuman)*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik heb jou bevrijd uit harde handen
en je gered uit de macht van tirannen.
Maar jij bent zelf onderdrukker geworden
en maakte de minsten der mensen tot slaven.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik ben met jou mee door de tijden gegaan
en wees je de weg van het recht.
Maar jij bent voor de verleiding bezweken
en koos voor het recht van de sterkste.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik heb jou als mijn wijngaard verzorgd,
wat had ik nog meer moeten doen?
Maar wrang zijn de vruchten geworden,
zuur is de wijn van het verstoorde feest.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik heb de demonen verdreven
en gaf deze wereld in vrijheid aan jou.*

*Maar jij hebt hele volkeren gegeseld,
offerde hen aan de geest van gewin.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik schiep oceanen en vijf continenten
om bruggen van vrede te bouwen.
Maar jij hebt de aarde grondig verdeeld in mijn en in dijn,
in meer en in minder.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik vertrouwde jou de luchten toe,
kolommen van wolken en licht.
Maar jij hebt de lucht onveilig gemaakt
en jij verzon een dodelijk licht.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik strooide het koren over de velden
en maakte de bodem vruchtbaar voor velen.
Maar jij hebt het voedsel in wapen verkeerd
en weigert het brood te breken en te delen.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik schonk jou het water, opende bronnen
en stromen van leven voor al wat beweegt.
Maar jij hebt de zeeën bezoedeld en rivieren vervuild tot riolen.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik heb wie jou kwelden geslagen, gehoord je geroep
en gezien je ellende.
Maar jij hebt je ogen en oren gesloten voor allen
die zwerven en zoeken naar rust.*

*Mijn volk, wat heb ik jou gedaan
en waarmee heb ik je zo vermoeid?
Ik heb jou geroepen,
benoemd tot gemeente van het weerloze lam onder de mensen.
Maar jij,
jij hebt in mijn naam het buskruit uitgevonden,
en erger.*

*Waarom heb jij Christus opnieuw gekruisigd?
Mijn volk, antwoord mij! Antwoord mij!*

- *Moment van rust*
- *Voorbeden*

*Wij gedenken hem die meer deed dan gewoon was
en bidden voor alle mensen
verraden, verloochend, miskend en bespot
om hun inzet voor een betere wereld
die gaan langs afgronden en door diepe dalen*

*voor wie monddood worden verklaard
om hun boodschap van recht en vrede*

*voor wie geboren zijn in een ander land
en wegens een andere overtuiging
voor wie gebukt gaan onder discriminatie
gekrenkt, gepest
en niet begrepen worden*

*voor wie het water tot de lippen stijgt
en naar geest en lijf vergaan van de angst en de pijn.*

*Dat zijn overwinning onze overwinning mag zijn
en wij rust vinden.*

(Pieter Post)

- Zingen of lezen lied 610 'Zo dor en doods' | t. S.de Vries/mel. Mainz 1628

1 Zo dor en doods,
zo le - ven - loos
ver - lamd, uit - een - ge - sla - gen,
zon - der hoop en zon - der troost
slij - ten wij de da - gen.

Liedboek Online

*3 Zijt Gij het, Heer,
die weet wanneer
wij ooit zullen herleven?
Met uw adem kunt Gij toch
ons het leven geven?*

*6 Blaas met uw Geest
In ons het feest
dat allen zal verwarmen.
Open ons het vergezicht
op uw groot erbarmen!*

- *Zegenbede*

De Ene, hij zegene ons en hij behoede ons – Amen

- *Cd muziek*

Toelichting

Het is stil en koud, geen kaarslicht. De Stille Zaterdag is een dag van een ingehouden stilte zoals we dat kennen wanneer we ons afwachting en gespannen afvragen: 'Is dit het ... of komt er nog wat?'

Fragmenten uit een gebed voor op de Stille Zaterdag | W.R. van der Zee, In het huis van de Levende (Zoetermeer 1986)

In de stilte van deze avond,
voor de morgen aanbreekt
en het licht zal opgaan,
gedenken wij
hoe Jezus de levende onze dood is ingegaan
en in het graf gelegd werd
bij al onze doden.

Wij gedenken de ontelbaren
die geofferd werden op de altaren
van onze waanzin en ons geweld:
alle slachtoffers
van oorlog en vervolging,
van tirannie en terreur –
de straten van onze geschiedenis
zijn geplaveid met hun bloed.

Wij gedenken allen
die hardhandig werden weggerukt
door de dood, de grote vijand:
alle slachtoffers
van ziekte, rampen, ongelukken –
zinloos lijden waar geen woorden voor bestaan.

Wij gedenken de mensen
met wie wij leefden
en die ons door de dood zijn afgenomen
al onze liefde, ons geloof, onze gebeden,
het kon ze niet behoeden
voor de laatste gang
die een mens alleen moet gaan.

God, het is alsof Gij rust,
alsof Gij ingeslapen zijt.
Ontwaak en sta op,
Red ons uit de macht van de dood.
Want wij hopen op U

en op U alleen.

- Zegenbede

De Ene, hij zegene ons en hij behoede ons - Amen